

FORUNDRINGENS HAVE v. Vestjyllands Højskole

Naturcamping - tilblivelse

Tankerne bag projektet.

Jeg ved ikke, hvem der fik idéen, men den blev til virkelighed.

Shelterne blev påbegyndt i marts, 2009 og færdiggøres i foråret 2011. To år er lang tid for en primitiv campingplads med tre shelters, men der ligger nogle tanker bag byggeriet, der er værd at nævne, og som gør, at det blev et længerevarende projekt.

Da det var besluttet, at der skulle være en primitiv campingplads i forbindelse med Forundringens have, gik den daværende økolærer på skolen, Mikkel Banke, i gang med at udtænke og tegne.

De skulle bygges efter samme principper, som vikingerne brugte. Det vil sige at der skulle ikke bruges søm og skruer. Træet skulle tappes og nagles sammen med trænagler. Selve udformningen af de tre bygninger er også inspireret af vikingerne uden dog at være efterligninger af kendte bygninger eller vikingehuse. Dette kan også tydeligt ses, når man går rundt og kigger på husene og volden omkring. Der er lidt vikingeborg over det med jordtagene og dragehovederne.

Processen

Så var det også vigtigt, at byggeriet blev så miljøneutralt som overhovedet muligt. Derfor blev træet til hele byggeriet hentet i Løvstrup plantage, som er det nærmeste skovbrug. Til byggeriet er altså brugt lærketræ. Den eneste form for behandling træet har fået er brænding af stolperne i jordoverfladen, samt nedgravning af læsket kalk omkring dem. Desuden er alle trænagler imprægneret med en blanding af koldpresset linolie og finsk trætjære. Trætjæren for at beskytte mod svampeangreb og linolien for at gøre tjæren mulig at arbejde med.

Det var egentlig Mikkels tanke, at det skulle være et projekt for øko-holdet på højskolen, og at de kun skulle bruge håndværktøj. Det var også dem, der sammen med Mikkel begynte projektet. De fik sat af til de tre shelters og fik gravet alle de bærende stolper ned. Vi var dog nogle stykker af de frivillige i haven, der havde sagt på forhånd, da vi så tegningerne over projektet, at det ville vi gerne være med i. Så vi var med fra starten.

Økoholdet fik lavet lidt af tappearbejdet på den midterste shelter kun ved brug af øks, save, håndbor og stemmejern. Men vi blev ret hurtigt klar over, at den gik ikke. Vi ville aldrig blive færdige. Så vi supplerede med motorsav, boremaskiner, stiksav og rundsav. Det var også tanken, at alle trænagler skulle snittes i hånden. Det måtte vi også vige fra og bruge rundstokke, der blev tilpasset til formålet. Det var så desværre ikke lærk. Derfor blev de behandlet med trætjæren.

Der er kun brugt afbarket rundtømmer og halvtømmer (gennemskåret rundtømmer) og rå kalmarbrædder med en tykkelse på ca. 22 mm.

Beklædningen på både væg og tag (under jordlaget) er klinkebeklædning (fig...) Det er en meget gammel måde at beklæde med brædder på, brugt både til husbyggeri og bådebyggeri. Gulvene har fået kantskårede brædder, Dem skar vi på rundsaven ud fra princippet, at de skulle være så brede, som de rå brædder tillod. De er nok skåret lige i kanten, men de er ikke lige brede og heller ikke lige brede i begge ender. Det ses også tydeligt, hvis man kigger lidt på gulvene.

Naglerne

Disse er lavet af rundstokke. De fungerer på den måde, at man borer hul i de træstykker, der skal samles. Dette hul skal være en anelse tyndere end naglerne. Hvis naglerne er gennemgående, slås der en kile i hver ende. Denne kile presser træet fast i hullet. Hvis hullet ikke er gennemgående, skal dette have samme længde som trænaglen, og så sætter man en kile i den ende, der bankes ind i træet. Når den når bunden af hullet, presser den træet fast i hullet og der kan sættes en tilsvarende kile i den frie ende. På den måde låser naglerne træet sammen.

Naglerne i vægbeklædningerne har et hoved. Naglerne er drejet ned, så der i den ene ende bliver et hoved, der kan låse udvendigt, og i den skjulte ende sættes en kile, der låser indvendigt. De små kiler er en meget lille del, men af den allerstørste vigtighed, da konstruktionen uden dem ville falde fra hinanden i løbet af kort tid. Der er brugt op imod 4.000 nagler og ca 6.000 små kiler. Kilerne blev lavet af stumper af kalmarbrædderne. En speciel proces er fremstillingen af naglerne med hoved, så den vil jeg beskrive: Først skæres rundstokken i stykker, der passer til to nagler. Derefter neddrejes rundstokken, på nær 1,5 cm i hver ende til en tykkelse på 17 mm.. Når dette er gjort saves de over på midten og der saves et spor til kilen i enden uden hoved. dernæst afpudses hver eneste nagle, så hovedet får pyramidefaconen. Den slags nagler er der lavet ca. 1600 af. Det siger sig selv, at det tager en del tid.

Bjælkekonstruktionerne er tappet sammen, på en sådan måde, at de enkelte dele i konstruktionen låser hinanden sammen, så konstruktionen ikke kan glide i samlingerne.

Dragehovederne er meget vigtige. Ifølge den gamle vikingetro holdt de nemlig onde ånder og dårlighed væk fra husene. Dem har vi hentet inspiration til i Bork Vikingehavn.

At det er spændende at arbejde med træ på denne måde er en selvfølge for os, der har været med til at lave de tre shelters. Hvor ville man ellers få lov til det i dagens Danmark.

Træ er så godt at arbejde med, fordi det er levende. nogen gange vil det, som det vil, og det bliver man nødt til at bøje sig for. Men en af fordelene ved denne måde at bygge på er jo netop, at træet i en sådan konstruktion kan få lov at arbejde i pagt med vejrliget og sin egen natur, uden at det generer nogen.

Erling Madsen